

sura în care am impus personajelor lor rol și pregnanța de caracter cerută. ceea ce se poate spune cu deplină satisfacție despre Constantin Sassu (Messer Nicia), Petre Gheorghiu (Ligurio), Valer Dellakeza (Călugărul Timoteo), Ileana Sandu (Lucrezia). Mai puțin pronunțate din acest punct de vedere, evoluțiile lui Lucian Albanezu (Callimaco), Emil Boroghina (Siro), Rodica Radu (Sostrata). Cum au mai observat și alții, apariția lui Machiavelli (Nicolae Radu) în prolog, pare inutilă. Scenografia (Vasile Buz și T. Th. Ciupe) deține un rol important, chiar determinant. Măștile, machiajul, costumele — ca și elementele decorului — sugerează un univers de coșmar, monstruos, o lume de formă cuprinsă de furia bestialității.

* * *

Henric IV (regia Geta Tomescu) ne-a apărut ca o montare cuminte, corectă și, din cauza asta, monotona, cu o excepție: rolul titular, în interpretarea lui Ion Pavlescu. O compoziție densă, caracterizată printr-o extraordinară concentrare în sine: gândul exprimat cu intensitate, mișcările precise și laconice; o rapidă schimbare la față, adică o trecere nebănuț de ușoară de la o mască interioară la alta, de la o stare la alta. Ceea ce face jocul spectacolului, îi sporește surpriza și nedefinitul, dă farmec, valoare și suspens confruntărilor eroului cu toate celelalte personaje. Actorul savurează jocul, îl gustă și studiază efectele cu o incontestabilă inteligență scenică. Să adăugăm la acestea, o integrare perfectă în ampla respirație a rolului, care pretinde ca situația paradoxală și caracterul paradoxal al personajului, pătrunse ambele de o gândire paradoxală, să fie strunite de o montare dramatică perfect logică. E, se vede, un lucru dificil; de obicei interpretii apasă pedala fie pe situație, fie pe caracter. Ion Pavlescu a înfruntat și răzbit dificultatea. E ceea ce-l face cu deosebire vrednic de prețuire.

C. Paraschivescu

Teatrul de Comedie

COMEDIA ÎNTREBĂRILOR

de Șt. Haralamb și H. Salem

De mulți ani, sala din spatele fostei „poște centrale“ este un loc de afluență pentru marile public bucureștean iubitor de teatru, și — dacă se poate — de teatru comic. Se înțelege că o reputație atât de bine înteme-

iată nu poate fi știrbită de o experiență bizară, nepotrivită cu exigența locului.

Rămâne, totuși, inexplicabilă hotărârea de a aduce pe scenă, din sertarele secretariatului literar, unde i-ar fi stat mult mai bine, această *Comedie a întrebărilor*, despre care se poate spune că nu ridică nici o întrebare, ci doar un semn de mirare. Că a fost adusă pe scenă.

La drept vorbind, autorii, luați, fie pe rind, fie amândoi deodată, nu par a fi pe de-a întregul lipsiți de spirit. În prefața programului, pe care l-am citit, cu mult interes, în timp ce se desfășura spectacolul. Salem și Haralamb povestesc o întâmplare de-a dumealor cu un profesor de la facultatea pe care au frecventat-o amândoi. Acel profesor spunea bieților săi studenți nu numai „ce“ caracteristici are fiecăre piesă de teatru evocată la cursul lui de paranoic, ci și „câte“ anume.

„Toate piesele“, scriu, în program, sărmanii autori de azi, „aveau la el un număr precis de caracteristici: *Nora* de Ibsen avea opt caracteristici, în schimb *Doi tineri din Verona* de Shakespeare avea numai cinci (dacă nu invers). Examenele decurgeau foarte simplu. Profesorul întreba: „*Pescărușul* de Cehov?“ Iar noi trebuia să răspundem: „Sapte“. Acesta era numărul caracteristicilor. Dacă nu cumva era altul. Sau invers: profesorul ne spunea un număr, să zicem 12, iar noi trebuia să știm că cifra corespunde pentru *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian“.

„Poate că vom avea norocul“, continuă cei doi autori actuali, — animați de o evidentă poftă de răzburare — „ca la piesa noastră să asiste și profesorul. Și atunci o să aflăm fără drept de apel câte caracteristici are și *Comedia întrebărilor*“.

Nu știm dacă autorii au avut norocul ca profesorul să asiste la „piesă“ sau dacă profesorul a avut norocul să stea acasă. Dar, pentru a relua „ideea“ din program, dacă profesorul i-ar întreba „ce piesă are caracteristica ZERO?“, răspunsul autorilor ar trebui să fie unul singur, sincer și plin de o admirabilă notă autocritică.

În definitiv, vorba „profesorului“, în lipsa „caracteristicilor“ care sînt „întrebările“ comediei?

Prima, „ce mai faci tovarășe Pavel?“, repetată de menumărate ori și afișată — absolut inutil — de regie, pe fundalul impersonal al tabloului numărul 1, localizează comedia într-o neverosimilă actualitate. Pe lângă textul, inadecvat, al autorilor, intervine, accentuînd absurditatea situației, o eroare săvârșită de regizor. El pastîșează, copilărește, bine cunoscutele cadente monotone, care-l copleșeau pe Charlie Chaplin în stîntrele uzine înumane din filmele lui. Nesărat, inodor, incolor și plictisitor, primul tablou nu e comic, nu ridică nici o întrebare și nici „caracteristici“ nu are.

Scenă din spectacol

Al doilea tablou? O lamentabilă stupiditate petrecută anapoda, cînd în tramvai, cînd în vis, în căutarea unei străzi din București — „știți unde e strada Clementei?” — pe socoteala căreia se fac atît de multe pseudo-calambururi neinspirate, încît înțelegem de ce era nevoie de doi autori.

A treia întrebare. „eu cine sînt”? din al treilea tablou, formulată de un personaj amnezic, are tendința să exprime ceea ce s-ar putea numi, în ironie, o noțiune „general umană”. Recunoaștem că o astfel de tendință este la modă, dar cu toate eforturile regiei de a denatura textul și cu toate eforturile actorilor de a-și cruța excelențele lor reputații și renumele frumosei al sălii, nimic n-a mai putut salva spectacolul, decît cortina, căzută prea tirziu.

Inconsistența dramatică a piesei ni se pare cel mai mic păcat al ei. Mai gravă este lipsa de coerență intelectuală, recursul continuu la calambururi pentru debili mintali, simularea, absolut nepotrivită, a unei satire, cu pretenția de a se referi la actualitate.

În legătură cu acest spectacol de neînțeles, subliniem grija Teatrului de Comedie de a nu-și cruța nici un efort, de a pune la dispoziția autorilor și a regizorului (Cornel Todea) — spre a le da toate șansele — largile posibilități ale unui ansamblu

bun și foarte bine gospodărit de exigentul Lucian Giurchescu. Ne pare rău că efortul se risipește zadarnic.

Subliniem faptul că actorii distribuiți în piesă au jucat din toată inima, cu tot talentul și experiența lor, storcînd din cea mai mărunță scelipire de spirit, cel mai bun efect posibil. În această grea încercare, am fost, din toată inima, alături de Cornel Vulpe și de Mihai Pălădescu, pentru veritabilele lor calități actricești și sinceritatea strădaniilor. În spectacol am mai văzut, cu bucurie și plăcere — în amintirea vechilor creații — pe Mircea Constantinescu, Mircea Balaban, Nineta Gusti (bravo, Nineta!). Au contribuit, de asemenea, la o interpretare bună, actorii C. Băltărețu, Iarina Demian-Chirilă, Aurel Giurumia, Candid Stoica, N. Turcu și Livia Hanuțu.

Avem un cuvînt de laudă pentru lucrările de sculptură și butaforie, execuția picturii, execuția costumelor, execuția decorurilor, lucrările de mecanică și de tapițerie, pentru execuția încălțămintei și a perucilor. Ne-am dat seama cît de mult au contribuit la spectacol mașinistul-șef, ajutat de oamenii de la recuzită și cît de amară trebuie să fi fost dezamăgirea lor, după reprezentație.

Mircea Grigorescu